

Triple T

Bijlage bij nota beleidskeuzes verordeningen Wmo 2015 en Jeugdwet

Beleidskeuzes paragraaf 3.1 Keuzenota 'Triple T: beleidskeuzes verordeningen Wmo en Jeugdhulp'

1. Wanneer zetten we een maatwerkvoorziening?

1	Onderwerp	Wat verwachten we van gebruikelijke hulp en mantelzorg en wanneer verstrekken we een maatwerkvoorziening?
	Toelichting	<p>Sinds de invoering van de Wmo in 2007 hanteerden veel gemeenten het AWBZ-Protocol gebruikelijke zorg van het CIZ uit 2005 of de Richtlijn indicatieadviesing Hulp bij het Huishouden van Mo-zaak uit 2011. Beide waren bruikbare protocollen die leunden op een algemene maatschappelijke opvatting en ervaring over wat als gebruikelijke zorg werd beschouwd. De laatste jaren komt er, als gevolg van de ontwikkelingen van De Kanteling in de uitvoering van de Wmo, beweging in deze opvattingen. In de Wmo 2015 is het begrip 'zorg' vervangen door het begrip 'hulp'. Zorg is een AWBZ-begrip, terwijl hulp een Wmo-begrip is. In de Wmo 2015 wordt dan ook gesproken over hulp en maatschappelijke ondersteuning. Daarbij zullen we nog steeds rekening moeten houden met algemeen aanvaarde maatschappelijke normen.</p> <p>De volgende vragen zijn relevant om een afweging te maken:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wat is het onderscheid tussen gebruikelijke hulp en mantelzorg? 2. Wat kan de gemeente in de verordening bepalen over gebruikelijke hulp en mantelzorg?
	Juridische (on)mogelijkheden	<p><u>1. De begrippen gebruikelijke hulp en mantelzorg in AWBZ en Wmo 2015</u></p> <p>De definitie van gebruikelijke zorg volgens het CIZ Protocol Gebruikelijke Zorg uit 2005 luidt: 'Gebruikelijke zorg is per definitie zorg waarop geen aanspraak bestaat vanuit de AWBZ. Het is de normale, dagelijkse zorg die partners of ouders en inwonende kinderen geacht worden elkaar onderling te bieden omdat ze als leefeenheid een gezamenlijk huishouden voeren en op die grond een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben voor het functioneren van dat huishouden. Gebruikelijke zorg is ook alleen aan de orde als er een leefeenheid is die een gezamenlijk huishouden voert. Uitwonende kinderen vallen hier dus buiten.'</p> <p>De definitie van gebruikelijke hulp, volgens de Richtlijn indicatieadviesing Hulp bij het Huishouden uit 2011 van Mo-zaak luidt: 'De ondersteuning die huisgenoten worden geacht elkaar te bieden, omdat zij als leefeenheid een gemeenschappelijk huishouden voeren en op die grond een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben voor het functioneren van het huishouden.'</p> <p>De definitie van het begrip mantelzorg in het CIZ Protocol Gebruikelijke Zorg luidt: 'Bij mantelzorg gaat het om AWBZ-zorg waarop verzekerde wel aanspraak heeft. Mantelzorg is zorg die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende, door personen uit diens directe omgeving waarbij de zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie. Bij mantelzorg wordt de normale (gebruikelijke) zorg in zwaarte, duur en/of intensiteit aanmerkelijk overschreden. Mantelzorg vindt plaats op basis van vrijwilligheid, dan wil zeggen dat de mantelzorger bereid en in staat geacht mag worden deze zorg te leveren.'</p> <p>Deze begrippen komen niet als zodanig terug in de Jeugdwet. In beginsel zijn ze wel van toepassing op de jeugdhulp.</p>

Immers ook hier is de vraag; wat valt binnen gebruikelijke hulp, wanneer is er sprake van mantelzorg en wanneer is het inzetten van een voorziening noodzakelijk? Dit is eveneens een keuze die de raad zou moeten maken.

In de begripsbepalingen van artikel 1.1.1 van de Wmo 2015 staan de volgende definities van gebruikelijke hulp en mantelzorg:

Gebruikelijke hulp: hulp die naar algemeen aanvaarde opvattingen in redelijkheid mag worden verwacht van de echtgenoot, ouders, inwonende kinderen of andere huisgenoten.

Mantelzorg: hulp ten behoeve van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen, opvang, jeugdhulp, het opvoeden en opgroeien van jeugdigen en zorg en overige diensten als bedoeld in de Zorgverzekeringswet, die rechtstreeks voortvloeit uit een tussen personen bestaande sociale relatie en die niet wordt verleend in het kader van een hulpverlenend beroep.

De begrippen gebruikelijke hulp en mantelzorg sluiten elkaar uit. Dit is in de Wmo 2015 niet anders dan in de AWBZ. Kenmerkend voor mantelzorg is namelijk dat deze verleend wordt door personen uit de directe omgeving van de klant en rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie, maar waarbij de normale, gebruikelijke zorg in zwaarte, duur en/of intensiteit aanmerkelijk wordt overschreden (TK 2013/14, 33 841, nr. 64, p. 87)*.

Let op het verschil tussen de begrippen 'zorg' en 'hulp'. Waarin de Wmo 2015 verschilt van het AWBZ-begrip 'gebruikelijke zorg', is dat het in de Wmo ook gaat over elkaar even helpen bij dagelijkse dingen. In die zin heeft het Wmo-begrip 'gebruikelijke hulp' een bredere reikwijdte. 'Hulp geven' beperkt zich niet alleen tot personen die een gezamenlijke huishouding voeren, maar kan ook aan anderen gevraagd worden. Echter, voor personen buiten de gezamenlijke huishouding is het geven van hulp niet afdwingbaar.

*) Dit citaat is ontleend uit de Tweede Kamerstukken over het wetsvoorstel Wmo 2015.

2. Wat kan de gemeente in de verordening bepalen over gebruikelijke hulp en mantelzorg?

De beleidsvrijheid van de gemeente is beperkt door de grenzen van het algemeen geaccepteerde begrip van gebruikelijke hulp. De gemeente heeft dus niet de bevoegdheid te bepalen welke personen buiten de gezamenlijke huishouding geacht worden gebruikelijke hulp te leveren.

De gemeente kan in de verordening wel nader invulling geven aan wat zij verstaat onder gebruikelijke hulp, binnen de definitie van de wet. Het moet gaan om algemeen aanvaarde opvattingen. De gemeente zal samen met de inwoners die maatschappelijke ondersteuning nodig hebben, moeten bespreken wat redelijk is. Daarbij is het niet aan het college te bepalen wat op dit punt redelijkerwijs van iemand verwacht mag worden. De betrokkene zelf moet dit bepalen.

Uit onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau is gebleken dat de meeste mensen wel incidentele of kortdurende hulp willen bieden. Het gaat dan om kleine hand- en spandiensten zoals boodschappen, vervoer, huishoudelijk werk of klusjes in huis, tuin bijhouden. Bij langdurige of zwaardere taken willen de meeste mensen nog steeds inzet van professionele hulp.

Het college kan een voorziening weigeren wanneer een huisgenoot op wie een onderhoudsplicht rust, weigert gebruikelijke hulp te verlenen. Voor andere huisgenoten op wie geen onderhoudsplicht rust, geldt dit niet. Het college moet dit als een gegeven aanvaarden en zo nodig een voorziening verstrekken. De onderhoudsplicht volgens het Burgerlijk Wetboek: echtgenoten voor elkaar, ouders voor kinderen en inwonende kinderen voor ouders, blijft dus een belangrijk criterium in wat we mogen verwachten in wat mensen voor elkaar behoren te doen. Daarbij zal overigens altijd zorgvuldig gekeken moeten worden naar de individuele belastbaarheid en mogelijkheden. Het college kan wel met de klant bespreken of uitwonende kinderen of andere huisgenoten, die niet tot het gezin behoren, op vrijwillige basis een helpende hand kunnen bieden. Overigens hoeft de invulling van gebruikelijke hulp niet te betekenen dat men deze hulp zelf uitvoert. Men kan er ook voor kiezen de hulp aan derden uit te besteden. De gemeente hoeft in dat geval uiteraard geen voorziening te verstrekken.

De klant die ondersteuning van de gemeente vraagt voor zelfredzaamheid en participatie, zal moeten meewerken aan een verzoek van het college om informatie te verstrekken over de personen uit zijn/haar netwerk en wat deze personen al dan niet zouden kunnen betekenen voor de maatschappelijke ondersteuning. Ook moet de klant bereid zijn het college in contact te brengen met deze personen, tenzij de klant gegronde redenen heeft om dit te weigeren. Het college kan deze personen echter niet verplichten om ondersteuning te bieden, aangezien mantelzorg niet afdwingbaar is.

Wat vinden we in de gemeente Goirle redelijk om van een ander te vragen in het kader van gebruikelijke hulp? Wellicht kunnen we uitgaan van de hulp die mensen in een netwerk (dus niet alleen eigen gezin) 'automatisch' leveren zonder het vreemd te vinden dat ze dat doen. Is er een objectief afwegingskader aan te geven dat we in de verordening kunnen vastleggen, in welke gevallen we bepaalde hulp in ieder geval algemeen gebruikelijk vinden en er dus geen Wmo-voorziening verstrekt wordt? De grens van gebruikelijke hulp is erg afhankelijk van de eigen normen en waarden van zowel de hulpgever als de hulpvrager. Het heeft te maken met de maatschappelijk aanvaarde normen van wat we voor een ander willen doen en wat we aan een ander willen vragen. Het is lastig om hier concrete regels voor vast te leggen. De hulp die mensen in de omgeving vanzelfsprekend willen bieden kan gezien worden als gebruikelijke hulp voor elkaar.

Mensen hebben zelf een verantwoordelijkheid om aan te geven wanneer het teveel wordt. Buren, familie of kennissen, maar ook de praktijkondersteuner van de huisarts of een thuiszorgmedewerker kunnen aangeven wanneer de grens van gebruikelijke hulp overschreden wordt. Als de hulp en ondersteuning die nodig is meer dan gebruikelijke hulp wordt, noemen we het mantelzorg. Gebruikelijke zorg kan omslaan in mantelzorg als de hulp langduriger, zwaarder en intensiever wordt.

Conclusie:

Het begrip onderhoudsplicht uit het Burgerlijk Wetboek is een belangrijk aanknopingspunt voor wat je van huisgenoten onderling mag verwachten. Daarnaast vormt het AWBZ-Protocol gebruikelijke zorg van het CIZ uit 2005 nog altijd het beste uitgangspunt voor een algemeen aanvaardbare norm.

	<p>Daarbij moeten we wel bedenken dat het begrip 'hulp' in de Wmo ruimer mag worden opgevat dan het begrip 'zorg' in de AWBZ. Het zal steeds normaler en vanzelfsprekender moeten worden om aan anderen hulp te vragen en hulp te geven, zodat we daadwerkelijk 'goed voor mekaar' zijn. Hierop moet de inzet van het beleid gericht zijn.</p>
Gevolgen voor gemeente (inkomsten, uitgaven e.d.)	<p>De gemeente moet de maatschappelijke ondersteuning uitvoeren met minder middelen dan voorheen de AWBZ. Dit kan alleen als de gemeente haar beleid zo vormgeeft dat het minder gemakkelijk wordt om maatwerkvoorzieningen te krijgen voor hulp. Het moet daarentegen meer vanzelfsprekend worden dat mensen elkaar onderling helpen zonder dat daar voorzieningen van de gemeente voor gevraagd worden. Uiteraard voor zover dit redelijkerwijs van mensen verwacht mag worden.</p>
Gevolgen voor klanten	<p>Klanten zullen gaan merken dat er gekeken wordt naar een oplossing voor een te bereiken resultaat en niet meteen naar een bepaalde voorziening.</p>
Gevolgen voor overige partijen	<p>Iedereen die als uitvoerder of leverancier van producten of diensten betrokken is bij deze wet, en deze verordening, zal gaan merken dat er dingen veranderen. Op het vlak van maatwerk- of individuele voorzieningen is er samenhang met de Jeugdwet en in beperkte mate met de Participatiewet. De samenhang met de Jeugdwet komt vooral tot uiting in het pgb-beleid. De samenhang met de Participatiewet ligt vooral op het terrein van het minimabeleid en het raakvlak van de arbeidsmatige dagbesteding en beschut werken.</p>
Uitvoeringsaspecten (incl. benodigde aanpassingen in verordening, financieel besluit of beleidsregels).	<p>In de uitvoering zullen het Protocol gebruikelijke zorg (CIZ, 2005) en het Werkdocument Gebruikelijke Zorg van de Landelijke Vereniging van Indicatie Organen (LVIO) nog altijd belangrijke ijkpunten blijven als algemeen aanvaarde norm voor gebruikelijke zorg. Het begrip gebruikelijke hulp gaat wel iets verder, maar bepaalde grenzen worden niet snel overschreden. In gesprek met de klant en zijn/haar naasten zal bekeken moeten worden wat er haalbaar is. Belangrijk is te beseffen dat de klant en zijn/haar sociaal netwerk zelf de grens bepalen wat zij van elkaar vragen of wat zij voor elkaar willen doen, voor zover de benodigde hulp het algemeen aanvaarde begrip van gebruikelijke hulp overschrijdt. De gemeente kan alleen het punt bepalen waarop een maatwerkvoorziening wordt verstrekt en de wijze van invulling van die maatwerkvoorziening.</p> <p>Bij aanvraag van een maatwerkvoorziening in natura of als pgb wordt beoordeeld of:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. de ondersteuningsvraag niet valt binnen het protocol gebruikelijke zorg; b. gebruikelijke zorg bestaat uit de activiteiten die partners, ouders van kinderen of huisgenoten normaal gesproken geacht worden voor elkaar te doen. Daarvoor wordt dus geen voorziening verstrekt.
Overige opmerkingen	<p>Het is aan te bevelen om bij het formuleren van het beleid in de nieuwe verordening dicht bij de wet en de bestaande jurisprudentie te blijven. Vernieuwende experimenten kunnen in de komende jaren verder uitgewerkt worden. Ook zullen er landelijke ontwikkelingen zijn die tot nieuwe jurisprudentie leiden. Over enkele jaren, als het stof van de Wmo 2015 wat is neergedaald, kan er op grond van voortschrijdend inzicht altijd een nieuwe Wmo-verordening gemaakt worden of kan deze verordening indien nodig worden aangepast.</p>
Concreet voorstel	<ol style="list-style-type: none"> 1. Geen maatwerkvoorziening in natura of als pgb te verstrekken voor gebruikelijke hulp omdat het gaat over hulp en ondersteuning die mensen vanzelfsprekend aan elkaar leveren.

	<ol style="list-style-type: none">2. Hierbij gebruik te maken van reeds bestaande protocollen die handvatten bieden voor wat algemeen gebruikelijk is in de hulp en ondersteuning voor elkaar.3. Een maatwerkvoorziening in natura of als pgb te verstrekken op het moment dat mantelzorg niet of niet voldoende in staat is om in de ondersteuningsbehoefte te voorzien.4. Dit te bepalen samen met de inwoner die een ondersteuningsbehoefte heeft en de personen uit diens netwerk die mantelzorg verlenen.
--	--

2. Eigen bijdragen

2	Onderwerp	Beleid eigen bijdragen
	<p>Toelichting</p>	<p>Als de gemeente eigen bijdragen wil vragen, dan moet in de verordening worden vastgelegd voor welke voorzieningen en tot welke hoogte dit het geval is. Eigen bijdragen kunnen worden opgelegd voor algemene voorzieningen en voor maatwerkvoorzieningen. In dit hoofdstuk worden alleen de eigen bijdragen voor Wmo maatwerkvoorzieningen besproken. De Jeugdwet kent geen eigen bijdragen. Wel wordt bij opname in een instelling een ouderbijdrage opgelegd via het Landelijk Bureau Inning Ouderbijdrage (LBIO).</p> <p>De eigen bijdragen vormen een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente, om de Wmo-voorzieningen betaalbaar te houden binnen de beschikbare budgetten. De eigen bijdragensystematiek geeft mogelijkheden om het gebruik van maatwerkvoorzieningen enigszins te sturen, doordat gebruikers meer kostenbewust worden bij het gebruik van voorzieningen. In de AWBZ werden ook al eigen bijdragen opgelegd voor de voorzieningen die nu over gaan naar de gemeenten.</p> <p><u>Huidige situatie</u> In de Verordening voorzieningen Wmo gemeente Goirle 2012 is bepaald dat de gemeente voor alle individuele voorzieningen voor personen van 18 jaar en ouder, met uitzondering van rolstoelen, een eigen bijdrage oplegt. In het Besluit maatschappelijke ondersteuning wordt de hoogte en de duur van de eigen bijdragen verder uitgewerkt. De gemeente Goirle legt de maximale wettelijke eigen bijdragen op voor hulp bij het huishouden (zowel natura als pgb) zolang de hulp voortduurt, voor individuele vervoersvoorzieningen zoals scootmobielen voor 39 periodes van 4 weken, en voor woonvoorzieningen (roerend en onroerend) eveneens voor 39 periodes van 4 weken. Voor woon- en vervoersvoorzieningen in de vorm van een pgb geldt ook een eigen bijdrage van 39 periodes van 4 weken. Voor rolstoelen en voorzieningen voor kinderen tot 18 jaar was er geen wettelijke mogelijkheid om een eigen bijdrage op te leggen.</p> <p>De mogelijkheid om voor vervoersvoorzieningen in natura een eigen bijdrage voor de gehele gebruiksduur op te leggen bestaat al langer, maar daarvoor hebben we in 2011 bij de invoering van dit beleid niet gekozen om geen onderscheid te maken met pgb's en woonvoorzieningen, waarvoor een duurbepanking van de eigen bijdragen van 3 jaar gold. Inmiddels is die duurbepanking sinds 2013 in de wet komen te vervallen, zowel voor pgb's als voor woonvoorzieningen. Er kan nu een eigen bijdrage worden opgelegd voor de gehele gebruiksduur van voorzieningen, totdat de kostprijs is betaald. Ook kan nu voor woningaanpassingen ten behoeve van jeugdigen tot 18 jaar een eigen bijdrage aan de ouders of verzorgers worden opgelegd. Dit geeft dus nieuwe beleidsmogelijkheden om het instrument eigen bijdragen optimaal te benutten.</p>
	<p>Juridische (on)mogelijkheden</p>	<p>Op grond van artikel 2.1.4 van de Wmo 2015 kan in de verordening de hoogte van de bijdrage voor de verschillende soorten van voorzieningen verschillend worden vastgesteld en kan worden bepaald dat:</p>

- a) voor personen, behorende tot daarbij omschreven groepen, een daarbij aangegeven korting op de bijdrage voor een algemene voorziening van toepassing is;
- b) de bijdrage voor een maatwerkvoorziening dan wel een persoonsgebonden budget:
- 1°. verschuldigd is zolang de cliënt van de maatwerkvoorziening gebruik maakt onderscheidenlijk gedurende de periode waarvoor het persoonsgebonden budget wordt verstrekt, en
- 2°. afhankelijk is van het inkomen en vermogen van de cliënt en zijn echtgenoot.
- NB: De gemeente kan niet differentiëren tussen groepen waarvoor wel of niet een eigen bijdrage (voor een maatwerkvoorziening) geldt. Dit betekent dat voor alle inwoners van de gemeente die een eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening verschuldigd zijn, dezelfde waarden van de parameters, dezelfde kostprijs en dezelfde termijn gelden waarover de eigen bijdrage verschuldigd is (TK 2013/14, 33 841, nr. 64, p. 63).

De gemeente heeft dus de *bevoegdheid* om te bepalen:

1. Of er eigen bijdragen voor voorzieningen worden opgelegd.
2. Zo ja, voor welke voorzieningen een eigen bijdrage gaat gelden.
3. De tijdsduur en maximale hoogte van de eigen bijdragen die worden opgelegd, met dien verstande dat de hoogte van de eigen bijdrage de kostprijs van de voorziening niet mag overschrijden.
4. De standaard wettelijke parameters van inkomen en vermogen hanteren volgens het Besluit maatschappelijke ondersteuning, of afwijkende inkomens- en vermogensgrenzen hanteren ten gunste van gebruikers van voorzieningen.

De gemeente stelt de randvoorwaarden voor de hoogte en duur van de eigen bijdragen binnen de wettelijke kaders vast. Het Centraal Administratie Kantoor (CAK), een zelfstandig bestuursorgaan dat hiervoor wettelijk is aangewezen, berekent en beschikt de door de klant te betalen eigen bijdragen. De eigen bijdrage wordt door het CAK berekend op basis van het inkomen en 8% van het belastbare vermogen van de klant. De maximale eigen bijdrage wordt nooit hoger dan de door het CAK vastgestelde draagkracht in het inkomen en/of de kostprijs van de voorziening(en) en is dus anti cumulatief. Eventuele eigen bijdragen of eigen betalingen voor algemene voorzieningen vallen hier niet onder, die zijn dus wel cumulatief. De algemene voorzieningen op het gebied van welzijn in de gemeente Goirle zijn tot nu toe gratis voor inwoners. De staatssecretaris heeft besloten dat de parameters voor de eigen bijdragen vrijwel gelijk blijven aan de huidige parameters. De gemeente kan, zoals al jaren het geval is, de parameters alleen ten gunste van gebruikers naar beneden bijstellen, niet naar boven. De beleidsmogelijkheden voor gemeenten op dit gebied blijven dus beperkt.

Voorgesteld wordt om vanaf 1 januari 2015 de wettelijke mogelijkheden maximaal te blijven benutten door eigen bijdragen op te leggen voor de volgende voorzieningen:

- Hulp bij het huishouden in natura of als pgb voor *de gehele gebruiksduur van de voorziening tot de maximale kostprijs* (is voorzetting huidige beleid).

- Individuele vervoersvoorzieningen (anders dan Regiotaxi) in natura of als pgb gedurende *de gehele gebruiksduur* van de voorziening *of totdat de kostprijs van de voorziening is bereikt* (is uitbreiding huidig beleid, waarin nu een periodebeperking geldt van 3 jaar).
- Roerende woonvoorzieningen in natura of als pgb, *gedurende de gehele gebruiksduur* van de voorziening *of totdat de kostprijs van de voorziening is bereikt* (is uitbreiding huidig beleid, waarin nu een periodebeperking geldt van 3 jaar, en nieuw beleid).
- Voor nieuwe onroerende woningaanpassingen wordt voorgesteld de periode van de eigen bijdrage per voorziening te maximeren op *15 jaar of totdat de kostprijs van de voorziening eerder is bereikt*. Dit i.v.m. de praktische uitvoerbaarheid. Onroerende woonvoorzieningen worden doorgaans eenmalig verstrekt en gaan soms tientallen jaren mee.
- Nieuwe woningaanpassingen ten behoeve van jeugdigen, aan de ouders of verzorgers, *gedurende de gehele gebruiksduur* van de voorziening *of totdat de kostprijs van de voorziening is bereikt* (is nieuw beleid). In dit geval is maximeren tot 15 jaar niet nodig, omdat de eigen bijdrage voor de ouders automatisch stopt als het kind 18 jaar wordt. De eigen bijdrage die aan de ouders is opgelegd wordt namelijk niet voortgezet op naam van het kind als deze de leeftijd van 18 jaar bereikt. Deze nieuwe mogelijkheid is geregeld in de wet.
- Begeleiding en dagbesteding wanneer dit als maatwerkvoorziening is toegekend, in natura of als pgb, *voor de gehele gebruiksduur* van de voorziening (is nieuw beleid voor de Wmo, maar geldt ook nu al onder de AWBZ).
- Verblijf in een opvanginstelling, *voor de gehele duur van het verblijf* (is nieuw beleid voor de Wmo, maar geldt ook nu al onder de AWBZ).

Het uitgangspunt is dat de gebruiker van voorzieningen naar draagkracht meebetaalt tot maximaal de kostprijs van de voorziening. Voor voorzieningen die voorheen onder de AWBZ vielen, gold ook een eigen bijdrage via de AWBZ. Het is dus niet vreemd om dit onder de Wmo ook te doen.

Innen van eigen bijdragen voor personen in opvang

In de verordening kan worden bepaald dat bijdragen voor een maatwerkvoorziening dan wel een pgb, voor zover betrekking hebbend op opvang voor personen die de thuissituatie hebben verlaten, al dan niet in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld, en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving, in afwijking van het zesde lid, door een andere instantie worden vastgesteld en geïnd. Het college draagt er zorg voor dat aan het CAK mededeling wordt gedaan van de bijdragen die door de bedoelde instantie zijn vastgesteld. Dit betreft een eigen bijdrage voor klanten die verblijven in een instelling voor maatschappelijke opvang. Als de gemeente hiervoor een eigen bijdrage gaat vragen, zou de gemeente deze zelf kunnen innen of door de instelling laten innen. Het is echter handiger om het CAK te machtigen dit namens de gemeente rechtstreeks via de instellingen te doen. Deze eigen bijdrage wordt dan met voorrang op de Wmo-eigen bijdragen geïnd en berekend volgens de door de gemeente vastgestelde parameters. Deze werkwijze is niet verplicht maar wel aan te bevelen en wordt dus als zodanig in de verordening opgenomen.

	<p><u>Jeugdwet: geen eigen bijdragen</u> Voor hulp en ondersteuning op grond van de Jeugdwet kunnen geen eigen bijdragen worden opgelegd.</p> <p>Er kan wel sprake zijn van een ouderbijdrage in verband met de kosten van de aan een jeugdige geboden jeugdhulp, voor zover deze jeugdhulp verblijf buiten het gezin inhoudt, of in de kosten van verblijf in een justitiële jeugdinrichting van een jeugdige. De ouderbijdrage is ingegeven door het besparingsmotief: ouders van wie de kinderen buiten het gezin worden verzorgd, hebben minder kosten voor die kinderen. De ouderbijdrage wordt geïnd door het LBIO.</p>
<p>Gevolgen voor gemeenten (inkomsten, uitgaven e.d.)</p>	<p>Het opleggen van eigen bijdragen is voor de gemeente een belangrijke bron van inkomsten waarmee de Wmo-voorzieningen voor een deel financieel gedekt kunnen worden</p> <p><u>Wettelijke parameters</u> De bedragen en het percentage in 2014, die gelden voor een eigen bijdrage of eigen aandeel, zijn gelijk aan de bedragen zoals opgenomen in het Besluit maatschappelijke ondersteuning, artikel 4.1, lid 1, zoals jaarlijks aangepast door de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en luiden als volgt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het bedrag dat de ongehuwde persoon die de pensioengerechtigde leeftijd nog niet heeft bereikt moet betalen bedraagt € 19,00 per vier weken, met dien verstande dat indien zijn inkomen meer bedraagt dan € 23.295,00 (per jaar) het bedrag van € 19,00 wordt verhoogd met een dertiende deel van 15% van het verschil tussen zijn inkomen en € 23.295,00. 2. Het bedrag dat de ongehuwde persoon die de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt moet betalen bedraagt € 19,00 per vier weken, met dien verstande dat indien zijn inkomen meer bedraagt dan € 16.456,00 per jaar het bedrag van € 19,00 wordt verhoogd met een dertiende deel van 15% van het verschil tussen zijn inkomen en € 16.456,00. 3. Het bedrag dat de gehuwde personen indien (een van) beiden de pensioengerechtigde leeftijd nog niet hebben bereikt moeten betalen bedraagt € 27,20 per vier weken, met dien verstande dat indien hun gezamenlijke inkomen meer bedraagt dan € 29.174,00 per jaar het bedrag van € 27,20 wordt verhoogd met een dertiende deel van 15% van het verschil tussen hun gezamenlijke inkomen en € 29.174,00. 4. Het bedrag dat de gehuwde personen die beiden de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt moeten betalen bedraagt € 27,20 per vier weken, met dien verstande dat indien hun gezamenlijke inkomen meer bedraagt dan € 22.957,00 per jaar het bedrag van € 27,20 wordt verhoogd met een dertiende deel van 15% van het verschil tussen hun gezamenlijke inkomen en € 22.957,00.
<p>Gevolgen voor klanten</p>	<p>Klanten gaan langer een eigen bijdrage betalen. Bestaande klanten zijn al gewend aan het betalen van eigen bijdragen voor hulp bij het huishouden, woonvoorzieningen en vervoersvoorzieningen. Er zal echter een overgangsrecht moeten worden gehanteerd voor bestaande klanten die nu een eigen bijdrage betalen met een beperkte termijn van 39 perioden. Voor bestaande gevallen met een roerende woonvoorziening of vervoersvoorziening met een eigen bijdrage van 3 jaar blijft het huidige beleid gelden totdat de voorziening wordt vervangen.</p>

Voor onroerende woonvoorzieningen met een eigen bijdrage van 3 jaar verandert er niets. De nieuwe regeling gaat gelden voor nieuwe woningaanpassingen.

Een eigen bijdrage aan de ouders voor een woningaanpassing van een minderjarige zal naar verwachting geen grote problemen opleveren. Het gaat daarbij alleen om nieuwe klanten die hierover, en over eventuele alternatieven, vooraf geïnformeerd worden. Het gaat hier vaak om grote en voor de gemeente kostbare woningaanpassingen.

Verhuizen naar een andere woning kan soms een goedkoper alternatief zijn, maar is niet altijd mogelijk. De wetgever heeft deze mogelijkheid in de wet opgenomen. Een eigen bijdrage bevordert het meedenken van klanten naar alternatieve goedkopere oplossingen, zoals bijvoorbeeld verhuizing of woningruil naar een geschikte woning.

Het moeten betalen van een eigen bijdrage voor een woonvoorziening gedurende bijvoorbeeld 15 jaar, stimuleert inwoners om zelf preventief maatregelen te treffen om te zorgen dat hun woonsituatie geschikt is om duurzaam te kunnen blijven wonen. Ook stimuleert het inwoners om mee te denken in alternatieve, goedkopere oplossingen, zoals verhuizen naar een geschikte woning. Inwoners die zelf (preventief) maatregelen nemen voor hun woonsituatie, hebben de regie meer in eigen hand en zijn niet of minder afhankelijk van voorzieningen van de gemeente. Geschikt wonen in elke levensfase brengt hoe dan ook voor iedereen kosten met zich mee. Dit gegeven kan als algemeen gebruikelijk beschouwd worden. Een persoon die om wat voor reden dan ook niet zelf heeft voorzien in een geschikte woning, betaalt achteraf naar draagkracht mee aan de woonvoorziening. Hoewel voor onbepaalde tijd een eigen bijdrage kan worden opgelegd totdat de woonvoorziening geheel is terugbetaald, wordt om redenen van uitvoerbaarheid voorgesteld de eigen bijdrage voor onroerende woningaanpassingen te maximeren op 15 jaar.

Vervoer brengt altijd kosten met zich mee, op welke wijze dan ook. Dit geldt voor iedereen. Het gaat in de Wmo met name om scootmobielen, aangepaste fietsen en auto-aanpassingen. Een eigen bijdrage stimuleert ook hier de eigen verantwoordelijkheid en het zoeken naar andere oplossingen, zeker als het gebruik ervan beperkt is en de klant de te betalen eigen bijdrage daarvoor te hoog vindt. Zonder eigen bijdrage is het zeer moeilijk om niet-gebruik van voorzieningen terug te dringen. Het betreft hier in feite voorzetting van bestaand beleid, alleen wordt de termijn waarover de eigen bijdrage verschuldigd is langer.

Voor begeleiding en verblijf in een instelling voor maatschappelijke opvang gelden onder de AWBZ al eigen bijdragen. Voorgesteld wordt om dit onder de Wmo voort te zetten. Bij opname in een instelling komen de kosten van levensonderhoud en wonen immers voor rekening van de instelling. Ook voor hulp bij het huishouden geldt al sinds 2007 een eigen bijdrage voor de duur van het gebruik. Voorgesteld wordt om dit eveneens ongewijzigd voort te zetten. De eigen bijdrage kan qua hoogte veranderen als het tarief voor de hulp verandert. In het algemeen geldt voor alle eigen bijdragen dat ze het kostenbewustzijn verhogen en de gebruiker stimuleren tot zuinig gebruik.

	<p>Het kan er bijvoorbeeld toe leiden dat een klant besluit zelf een voorziening aan te schaffen in plaats van gebruik te blijven maken van een Wmo voorziening via de gemeente. Het stimuleert dus eigen kracht: wie het kan regelt het zelf.</p>
<p>Gevolgen voor overige partijen</p>	<p>Het CAK berekent, stelt vast en int de eigen bijdragen voor de gemeente aan de hand van de door de gemeente vastgestelde parameters en bedragen. Het CAK is momenteel nog niet klaar om alle nieuwe verruimde mogelijkheden van de eigen bijdragen te verwerken. Dit heeft te maken met systeemtechnische en rekenkundige kwesties zoals de combinatie van verschillende eigen bijdragen met verschillende hoogte en tijdsduur. Het CAK verwacht eind 2014 een oplossing te hebben voor deze uitvoeringsproblemen. Zorgaanbieders zijn al gewend aan het systeem van eigen bijdragen. Bepaalde maatschappelijke opvanginstellingen kunnen gemachtigd worden om zelf de eigen bijdragen te innen.</p> <p><u>Relatie met andere eigen bijdragen</u></p> <p>Als een eigen bijdrage op grond van de Wet langdurige zorg (Wlz) is opgelegd (dat is het geval bij opname in een AWBZ-instelling), vervalt de eigen bijdrage op grond van de Wmo. Een ouderbijdrage op grond van de Jeugdwet (bij opname in een instelling) staat los van een eigen bijdrage op grond van de Wmo. Het CAK houdt hier geen rekening mee omdat deze bijdrage van een andere aard is (besparingsbijdrage i.v.m. kosten van levensonderhoud). Het eigen risico op grond van de Zorgverzekeringswet (Zvw) staat ook los van de eigen bijdrage op grond van de Wmo en van de overige bijdragen. Het CAK houdt met deze bijdragen dus geen rekening in de anticumulatie.</p>
<p>Uitvoeringsaspecten (incl. benodigde aanpassingen in verordening, financieel besluit of beleidsregels).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vastleggen in verordening dat college de bedragen jaarlijks mag aanpassen aan de bedragen uit de AMvB (Wmo-Verstrekkingsbesluit). ▪ Bedragen vastleggen in het gemeentelijke Besluit maatschappelijke ondersteuning. ▪ Regelen overgangsrecht voor klanten die in 2012 een eigen bijdrage voor 3 jaar hebben gekregen (scootmobielen e.d. in bruikleen, pgb's voor individuele vervoersvoorzieningen en bepaalde woonvoorzieningen) en die volgend jaar afloopt. ▪ Voorstel overgangsrecht bestaande klanten met een vervoersvoorziening of roerende woonvoorziening, als pgb of als voorziening in natura, die nu een eigen bijdrage van maximaal 39 periodes hebben: de huidige eigen bijdrageregeling geldt totdat er een nieuwe voorziening wordt aangevraagd ter vervanging van de huidige, of totdat het middel wordt ingeruild voor een ander middel. ▪ Voor klanten die onder het oude beleid een eigen bijdrage hebben voor een eenmalige woningaanpassing, blijft de eigen bijdrage voor die voorziening ongewijzigd op 39 periodes. ▪ Klanten waarvoor de wijzigingen gevolgen hebben moeten een nieuwe beschikking krijgen. ▪ Communicatie over het nieuwe beleid aan bestaande en nieuwe klanten.

3. Gemeentelijk maatwerk voor meerkosten van zorg voor chronisch zieken en/of gehandicapten

3	Onderwerp	Gemeentelijk maatwerk meerkosten van zorg voor personen met chronische ziekte en/of handicap
Toelichting		<p>Artikel 2.1.2, vijfde lid Wmo 2015 luidt: 'In het plan wordt aangegeven op welke wijze de gemeente artikel 2.1.7 toepast dan wel de reden om dat artikel niet toe te passen.'</p> <p>Artikel 2.1.7 Wmo 2015 luidt: 'Bij verordening kan worden bepaald dat door het college aan personen met een beperking of chronisch psychische of psychosociale problemen die daarmee verband houdende aannemelijke meerkosten hebben, een tegemoetkoming wordt verstrekt ter ondersteuning van de zelfredzaamheid en de participatie.'</p> <p>Bij verordening moet dus worden bepaald of het college aan de bedoelde doelgroep een tegemoetkoming gaat verstrekken: zo nee, waarom niet en zo ja, op welke wijze. De gemeente krijgt middelen van het Rijk vanwege het afschaffen van de tegemoetkoming en korting op de eigen bijdragen op grond van de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en de afschaffing van de regeling Compensatie eigen risico (Cer). Die middelen kunnen gebruikt worden voor het tegemoetkomen in aannemelijke meerkosten voor inwoners met beperkingen.</p>
Juridische (on)mogelijkheden		<p>De gemeente heeft een aantal wettelijke mogelijkheden om een maatwerkvoorziening te treffen om personen met een chronische ziekte en/of handicap tegemoet te komen in hoge zorgkosten. Hieronder worden de mogelijkheden genoemd met voor- en nadelen en wordt geadviseerd welke mogelijkheid de voorkeur hebben.</p> <p>Alternatieven met voor- en nadelen:</p> <p>1. <u>Individuele bijzondere bijstand</u> De voordelen zijn dat er voor de klant zeer individueel maatwerk mogelijk is en dat de regeling zich toespitst op de lagere inkomens. Het nadeel is dat het moet gaan om daadwerkelijke noodzakelijke kosten waarin men wegens bijzondere omstandigheden zelf niet kan voorzien. De regeling is zeer bewerkelijk qua uitvoering en past niet bij het gemeentelijk minimabeleid voor medische kosten. Het is lastig om vast te stellen wie welke kosten vergoed krijgt en welke kosten noodzakelijk zijn.</p> <p>2. <u>Een collectieve (aanvullende) ziektekostenverzekering</u> Het voordeel van deze mogelijkheid is dat de doelgroep makkelijker te bereiken is en de klant via een verzekering een ruime vergoeding kan krijgen voor veel zorgkosten. Het is ook de enige vorm van categoriale bijzondere bijstand die is toegestaan. Het is eenvoudig qua uitvoering omdat de gemeente Goirle al een collectieve ziektekostenverzekering kent die verder uitgebreid kan worden. Het nadeel is dat niet iedereen gebruik maakt van de collectieve verzekering, deelname is niet verplicht.</p>

	<p>3. <u>Een financiële tegemoetkoming vanuit de Wmo</u> Het voordeel van deze mogelijkheid is dat deze toegepast kan worden voor alle Wmo-gebruikers, ongeacht inkomen. Een vast bedrag voor alle Wmo-klanten met een eigen bijdrage is relatief eenvoudig uitvoerbaar en kan ook toegepast worden als tegemoetkoming in de kosten bij een algemene voorziening. Het nadeel is dat een vast bedrag uitkeren aan iedereen neerkomt op hetzelfde als wat het Rijk deed met de Wtcg- en Cer tegemoetkomingen, het komt lang niet altijd terecht bij degenen die het echt nodig hebben.</p> <p>4. <u>Een verlaging van de eigen bijdrage voor Wmo-voorzieningen</u> Het voordeel is dat deze mogelijkheid is dat de klant minder eigen bijdragen betaalt en dat deze mogelijk is voor alleen lagere inkomens of voor alle inkomens met een eigen bijdrage. Het is ook eenvoudig qua uitvoering. Het nadeel is dat de opbrengst van de eigen bijdragen over hele linie minder wordt. Dit kan de financiële balans voor de Wmo uitgaven verstoren.</p> <p>5. <u>Een fonds voor ondersteuning van mensen met een chronische ziekte en/of beperking</u> Voordelen van deze regeling is dat er een forfaitair bedrag kan worden uitgekeerd aan iedereen die aan de criteria voldoet, ongeacht inkomen en vermogen. De gemeente Goirle kent al een solidariteitsregeling voor ouderen, chronisch zieken en gehandicapten (alleen voor minima). Het nadeel is dat er, ondanks veel promotie, slechts weinig mensen van de regeling gebruikmaken. Het vaststellen van criteria blijft een probleem, waar ook het Rijk niet uit kwam.</p> <p>Voorgesteld wordt om te kiezen voor optie 2: uitbreiden tegemoetkoming premie collectieve ziektekostenverzekering voor inkomens tot maximaal 120% van de bijstandsnorm. De middelen verdelen onder een beperkte groep mensen (met een inkomen tot maximaal 120%) zorgt ervoor dat de mensen die het echt nodig hebben ook maximaal kunnen profiteren van deze regeling. Het huidige minimabeleid is gericht op mensen met een inkomen tot maximaal 110% van de bijstandsnorm. Een keuze voor 120% betekent een verruiming ten opzichte van het huidige beleid.</p>
<p>Gevolgen voor gemeenten (inkomsten, uitgaven e.d.)</p>	<p>Voorgesteld wordt om de inzet van de maatwerkvoorziening beperkt te houden tot het uitbreiden van de pakketten van de collectieve ziektekostenverzekering, het uitbreiden van de doelgroep die er gebruik van kan maken en het verhogen van de gemeentelijke bijdragen. De gemeentelijke bijdrage zal zo afgestemd worden dat er een duidelijk verschil is tussen de pakketten waaruit klanten kunnen kiezen.</p> <p>We gaan ervan uit dat ongeveer 450 klanten gaan deelnemen aan de collectieve ziektekostenverzekering (dit is ongeveer 50% van de doelgroep). Op dit moment doen er 236 minima aan mee. In 2014 draagt de gemeente € 16,00 per verzekerde per maand bij in de premie. Als we dit ophogen tot € 22,00 per maand dan bedragen de totale kosten € 120.000,00 per jaar. Dit wordt gedekt uit: € 40.000,00 uit de WWB (is nu al hiervoor beschikbaar) en € 80.000,00 uit de middelen die we in het Sociaal Deelfonds ontvangen ter compensatie van de afgeschafte Wtcg en Cer.</p>

Gevolgen voor klanten	Door meer keuze in aanvullende pakketten van de collectieve verzekering, waarbij de gemeente naar evenredigheid bijdraagt, zijn inwoners met lagere inkomens beter verzekerd tegen lagere kosten. Zij hebben hier dus direct voordeel van omdat zij veel zorgkosten vergoed krijgen via de verzekering. Klanten kunnen volgend jaar kiezen uit meerdere keuzepakketten. De nieuwe aanvullende pakketten bieden klanten de keuze uit een klein aanvullend pakket, een gemiddeld pakket (ongeveer gelijk aan het huidige) en een ruim pluspakket met zeer veel extra's. Het meest uitgebreide pakket is speciaal bedoeld voor mensen met veel zorgkosten. Er zit ook een voorziening in ter ondersteuning van mantelzorgers. Klanten die weinig zorgkosten verwachten kunnen kiezen voor een kleiner en goedkoper pakket.
Gevolgen voor overige partijen	Met zorgverzekeraars CZ en VGZ zullen nieuwe afspraken gemaakt worden over de collectieve verzekering. Dit wordt in regionaal verband gedaan via adviesbureau BS&F.
Uitvoeringsaspecten (incl. benodigde aanpassingen in verordening, financieel besluit of beleidsregels).	Indien gekozen wordt voor de voorgestelde optie (2), zullen we in het najaar een campagne voeren om meer deelnemers bij de collectieve verzekering te krijgen. De inhoud van de nieuwe pakketten van de collectieve verzekeringen zijn inmiddels bekend. De premies zijn bij benadering bekend, maar in november pas definitief. In het gemeentelijke Besluit maatschappelijke ondersteuning zullen de nadere regels en bedragen worden opgenomen. De hierboven genoemde opties 1 en 2 van de maatwerkvoorziening voor meerkosten van zorg hebben een relatie met het minimabeleid (WWB/ Participatiewet). De opties 3, 4 en 5 vallen binnen de Wmo.

4. Pgb in plaats van natura (Wmo en Jeugd)

4	Onderwerp	Regels rondom pgb vaststellen (kan-bepaling)
	<p>Toelichting</p>	<p>De gemeente is verplicht om klanten die in aanmerking komen voor een maatwerkvoorziening te informeren over de mogelijkheid om een pgb te vragen. Tegelijk heeft de wetgever de toegang tot het pgb voorzien van verscherpte eisen, om een aanzuigende werking, oneigenlijk gebruik en misbruik zoveel mogelijk te beperken. De gemeente moet zelf invulling geven aan de toetsingscriteria voor de hieronder genoemde voorwaarden onder punt a. en c.</p> <p>1. <u>Wanneer vinden we dat hulp door mantelzorgers of personen uit het netwerk betaald mag worden en wie bepaalt dit?</u></p> <p>2. <u>Afbakening van informele hulp die betaald wordt met een pgb en gebruikelijke hulp/vriendendienst</u></p> <p>Dit onderwerp heeft een relatie met de voorwaarden die de gemeente hanteert om voor een pgb voor niet-professionele zorg in aanmerking te komen: wanneer vinden we dat mantelzorg door een persoon uit het sociale netwerk betaald moet worden met een pgb? Ook is er een relatie met het beleid voor ondersteuning en waardering van mantelzorgers.</p> <p>In grote lijnen zijn de wettelijke bepalingen over het pgb in de Wmo 2015 en de Jeugdwet hetzelfde. Belangrijk onderdeel is de bevoegdheid die gemeenten krijgen om aan de hand van drie voorwaarden te beoordelen of iemand in aanmerking komt voor een pgb. Kleine verschillen tussen Jeugdwet en WMO 2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Voor de Jeugdwet geldt een aantal algemene kwaliteitseisen ook voor een pgb geleverd door een jeugdhulpaanbieder. ▪ Voor de Jeugdwet geldt dat een gemeente een pgb alleen mag weigeren voor dat deel dat het budget hoger is dan zorg in natura voor een vergelijkbare hulpvraag. <p><u>Voorwaarden voor verstrekken van een pgb in de Jeugdwet</u></p> <p>De beoordeling van de gemeente over de drie wettelijke voorwaarden (passendheid, vermogen, kwaliteit) is niet gebonden aan een vormvereiste maar is wel een verplichte inhoudelijke beoordeling. Dat de gemeente een aanvraag inhoudelijk op deze voorwaarden dienen te beoordelen, is wettelijk vastgelegd. Gemeenten hebben de vrijheid om de beoordeling van de drie wettelijke voorwaarden voor een pgb zelf in te kleden. Voor de Jeugdwet zijn zij voor het beoordelen van de kwaliteit wel gehouden aan de wettelijke kwaliteitseisen. Deze kwaliteitseisen zijn verwoord in een handreiking van het Rijk.</p>
	<p>Juridische (on)mogelijkheden</p>	<p>Artikel 2.3.6 van de Wmo 2015 zegt over de voorwaarden voor een pgb: Een persoonsgebonden budget wordt slechts verstrekt, indien de cliënt:</p> <p>a. naar het oordeel van het college op eigen kracht voldoende in staat is te achten tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake dan wel met hulp uit zijn sociale netwerk dan wel van een curator, bewindvoerder, mentor of gemachtigde, in staat is te achten de aan een persoonsgebonden budget verbonden taken op verantwoorde wijze uit te voeren;</p>

- b. zich gemotiveerd op het standpunt stelt dat de maatwerkvoorziening die wordt geleverd door een aanbieder, door hem niet passend wordt geacht;
- c. naar het oordeel van het college is gewaarborgd dat de diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen die tot de maatwerkvoorziening behoren, van goede kwaliteit zijn.

Het pgb kan ook worden ingezet om niet-professionele zorgverleners mee te betalen. Bijvoorbeeld iemand uit het sociale netwerk van de klant, zowel huisgenoten als niet-huisgenoten, maar ook studenten, particuliere hulpen of ZZP-ers zonder gespecialiseerde opleiding. Het uitgangspunt van de wetgever is hierbij dat het pgb voor niet-professionele zorgverleners beperkt dient te blijven tot die gevallen waarin dit aantoonbaar tot betere en effectievere ondersteuning leidt en aantoonbaar doelmatiger is. Het is niet mogelijk om in de verordening het gebruik van het pgb voor niet-professionele zorg geheel uit te sluiten.

Trekkingsrecht via Sociale Verzekerings Bank (SVB)

Een pgb kan alleen verstrekt worden in de vorm van een trekkingsrecht via de SVB. Het trekkingsrecht houdt in dat de gemeente het pgb overmaakt aan de SBV, die hiermee op declaratiebasis rechtstreeks de zorgverlener betaalt. De klant krijgt dus geen geld meer in handen.

1. Wanneer kan er een maatwerkvoorziening (in natura of als pgb) worden ingezet ter ontlasting van de mantelzorg?

Wanneer iemand mantelzorg levert aan iemand in zijn/haar netwerk en er is geen sprake van overbelasting of dreigende overbelasting van de mantelzorg, dan is er als zodanig geen reden om een maatwerkvoorziening toe te kennen, bijvoorbeeld in de vorm van een pgb. Het is namelijk niet de bedoeling dat hulp die anders zonder betaling geleverd zou worden, ineens betaald moet worden via een pgb, alleen omdat het kan. Dit was juist een van de problemen van de AWBZ, waar iedereen die mantelzorg verleende een pgb kon 'claimen'. Anders wordt het, wanneer de mantelzorg niet meer in staat is om de hulp te blijven leveren of overbelast dreigt te raken. In dat geval kan een pgb uitkomst bieden, om de mantelzorg te ontlasten.

Een mantelzorg kan alleen zelf aangeven wanneer de zorg te zwaar wordt. In het onderzoek moet het college hier oog voor hebben. Een maatwerkvoorziening kan dan uitkomst bieden om de mantelzorg in staat te stellen de zorg vol te houden.

2. Afbakening van informele hulp die betaald wordt met een pgb en gebruikelijke hulp/vriendendienst

Wanneer is er sprake van gebruikelijke hulp of een vriendendienst? En wanneer is het verstrekken van een pgb hiervoor ongewenst? Het betalen van hulp die anders zonder betaling geleverd zou worden door het sociale netwerk van de klant wordt niet wenselijk geacht. Iedere situatie moet hiervoor apart beoordeeld worden.

Als bij de aanvraag wordt geconstateerd, dat de ondersteuning door de mantelzorg het alledaagse/gemiddelde overschrijdt, als de kwaliteit die de mantelzorg levert niet meer voldoende is of wanneer de mantelzorg overbelast dreigt te raken, dan kan een klant (met een of meerdere huisgenoten) pas aanspraak maken op een maatwerkvoorziening in de vorm van een pgb.

Het college kan onder meer de volgende vragen onderzoeken:

- het type hulp dat wordt geleverd (boodschappen doen versus het huis schoonhouden);
- de frequentie van de hulp (1 keer per maand versus 4 keer per week);
- is er sprake van tijdelijke hulp of hulp over een langere periode?
- de mate van verplichting (kan degene die de hulp levert een keer overslaan als hij/zij ziek is of op vakantie wil, of is dit niet mogelijk?) Met name dit laatste geldt als zwaarwegend punt.

Om enig houvast te hebben voor de uitvoering, zouden we de volgende criteria kunnen opnemen in de verordening:

- Aan een klant die een huisgenoot die mantelzorg verleent aan de eigen partner en/of eigen kind(eren) kan alleen een pgb voor inzet van die mantelzorger verstrekt worden als de mantelzorger aantoonbaar minder is gaan werken of aantoonbaar gestopt is met werken als gevolg van de te verlenen mantelzorg.
- Aan een klant die tot het moment van melding onbetaalde mantelzorg heeft ontvangen van een mantelzorger die overbelast is of dreigt te raken, wordt geen pgb verstrekt, tenzij het pgb wordt ingezet voor inkoop van ondersteuning door een professionele hulpverlener of een niet-professioneel persoon uit het netwerk van de cliënt indien deze voor het overige voldoet aan de gestelde criteria.
- Een pgb kan worden verstrekt aan de klant die daarmee een mantelzorger betaalt als de noodzakelijke ondersteuning moeilijk of niet door een professionele zorgaanbieder verleend kan worden.
- Een pgb wordt alleen aan een klant verstrekt die daarmee een mantelzorger betaalt als de mantelzorger in staat is kwalitatief goede en doelmatige ondersteuning te bieden en de resultaten kunnen worden geobjectiveerd in een ondersteuningsplan.

Ten aanzien van de inzet van pgb's kan de gemeente twee keuzes maken, te weten:

1. bevorderen dat gebruik gemaakt wordt van een naturavoorziening in plaats van pgb en,
2. bevorderen dat er gebruik gemaakt wordt van een pgb in plaats van een naturavoorziening.

Uitgangspunt is dat standaard een naturavoorziening wordt verstrekt en dat terughoudend wordt omgegaan met pgb verstrekking. Er wordt alleen een pgb verstrekt als er geen passende naturavoorziening voorhanden is en als de klant gemotiveerd kan aangeven waarom hij beter geholpen is met een pgb. Bovendien moet de klant ermee om kunnen gaan en moet de ingekochte ondersteuning van goede kwaliteit zijn. De gemeente hanteert dus een strenge selectie aan de poort en zet stevig in op periodieke controle van de doelmatigheid van het pgb.

Een pgb geeft de klant meer verantwoordelijkheid in het zelf organiseren van zijn/haar hulp en ondersteuning. Dit sluit aan bij de doelstellingen van ons gemeentelijk beleid waarin zelfredzaamheid centraal staat. De klant heeft met een pgb ook meer keuzevrijheid alhoewel dit beperkt is omdat de gemeente met

	<p>meerdere zorgaanbieders een raamovereenkomst afsluit en de klant hiermee per definitie keuzevrijheid heeft. Voorgaande zou ervoor kunnen pleiten om te bevorderen dat er gebruik gemaakt wordt van een pgb. Echter kunnen we als gemeente met de inzet van een naturavoorziening meer en beter sturen op de kwaliteit van de geboden hulp en ondersteuning omdat hierover met aanbieders afspraken worden gemaakt. Daarnaast kan de klant direct gebruikmaken van een naturavoorziening, is hij/zij voorzien van alle service en heeft de klant geen werkgeversverantwoordelijkheid. De kosten voor de gemeente kunnen bij een primaat van naturavoorzieningen hoger uitvallen doordat met name professionele zorg wordt ingezet. Aan de andere kant kan een pgb juist een aanzuigende werking hebben.</p> <p>Zoals bij de toelichting op de inhoud is aangegeven, kan een pgb ook ingezet worden om niet-professionele hulpverleners mee te betalen. De vraag hoe we hier als gemeente mee willen omgaan, houdt verband met de vraag over wat wij verwachten van gebruikelijke hulp en mantelzorg. Bij beleidskeuze 1 is voorgesteld om voor gebruikelijke hulp geen maatwerkvoorziening in natura of als pgb te verstrekken omdat het gaat over hulp die mensen uit het sociale netwerk vanzelfsprekend aan elkaar bieden. Voor mantelzorg is voorgesteld dit wel te doen als de mantelzorg niet of niet voldoende in staat is om in de ondersteuningsbehoefte te voorzien. Hiervoor kunnen we als gemeente nadere regels vastleggen. Voorgesteld wordt om dit te doen om een aanzuigende werking tegen te gaan en te voorkomen dat er situaties ontstaan waarin een pgb wordt aangevraagd voor hulp en ondersteuning die anders 'om niet' aan elkaar geleverd wordt. De criteria worden hieronder geformuleerd.</p> <p>Voorgesteld wordt om optie 1 als uitgangspunt te nemen voor het beleid. Gezien de ervaringen (aanzuigende werking, ondoelmatige inzet, onrechtmatig gebruik, moeilijk meetbaar resultaten) met het pgb in de AWBZ en in de Wmo is het wenselijk om het pgb als alternatief onder strikte voorwaarden aan te bieden in die gevallen waarin het pgb ook echt een meerwaarde heeft. Onrechtmatig en ondoelmatig gebruik en aanzuigende werking wordt hiermee zoveel mogelijk voorkomen. Dus, streng aan de poort bij toelating tot een pgb en goede controle op doelmatigheid tussentijds. Maar dit laat onverlet dat een pgb kan worden ingezet als dit voor de klant een duidelijke meerwaarde heeft.</p>
<p>Gevolgen voor gemeenten (inkomsten, uitgaven e.d.)</p>	<p>De wet biedt al een aantal voorwaarden om het beroep op pgb's te beperken. De gemeente kan hierop aanvullende voorwaarden vaststellen. Het trekkingsrecht via de SVB betekent voor de gemeente dat de administratieve controles op de besteding van het pgb komen te vervallen. Echter, periodieke controles op doelmatigheid van de besteding van pgb's blijven nodig. Er kan immers van alles veranderen in de situatie van de klant, waardoor het pgb wellicht moet worden bijgesteld. Zicht houden op de besteding van het pgb kan aan de hand van het persoonlijk plan, materiële controles, en huisbezoeken bij de (her)indicatie.</p>

Gevolgen voor klanten	Klanten zullen gaan merken dat het minder gemakkelijk wordt om een pgb te krijgen voor hulp die anders ook onbetaald verstrekt werd/wordt. De toegang tot het verkrijgen van een pgb in plaats van een naturavoorziening wordt hoe dan ook minder gemakkelijk. De klant moet immers met een persoonlijk plan gemotiveerd aantonen dat de aangeboden naturavoorziening niet passend is. Dit is meestal niet zo eenvoudig. Klanten kunnen hiervoor eventueel gebruik maken van gratis cliëntondersteuning. Als een klant eenmaal is toegelaten tot een pgb, wordt het gebruik ervan eenvoudiger door de dienstverlening van de SVB (trekkingsrecht). Toch zal een klant die gebruik maakt van een pgb nog altijd in staat moeten zijn een aantal zaken rondom het beheer van het pgb goed te regelen.
Gevolgen voor overige partijen	<p>De Sociale Verzekerings Bank (SVB) is door het Rijk aangewezen om de pgb's namens de cliënt uit te betalen aan de hulpverleners.</p> <p>De Wmo 2015 kent niet langer het begrip 'financiële tegemoetkoming'. Voor de alfachequedienstverlening door 18k zal dit in ieder geval betekenen dat er, voor zover we nog gebruik blijven maken van deze dienstverlening, andere afspraken gemaakt moeten worden over de uitvoering. De alfacheques zijn een vorm van pgb en gaan als zodanig over naar de SVB. De SVB werkt niet met alfacheques. Met de SVB en 18k worden afspraken gemaakt om de overgang van klanten met alfacheque naar een pgb klantvriendelijk en correct te regelen binnen de nieuwe wettelijke voorschriften.</p>
Uitvoeringsaspecten (incl. benodigde aanpassingen in verordening, financieel besluit of beleidsregels).	Ook andere voorzieningen die nu vallen onder de noemer 'financiële tegemoetkoming' zullen moeten worden aangepast: ofwel pgb ofwel natura. Dit geldt voor diverse forfaitaire tegemoetkomingen zoals de verhuiskostenvergoeding, vervoerskosten eigen auto, bepaalde woningaanpassingen, sportrolstoelen. Voor zover voor bepaalde pgb's vaste bedragen gehanteerd kunnen worden (bijv. vervoers- en hulpmiddelen, verhuiskosten), worden deze opgenomen in het gemeentelijke Besluit maatschappelijke ondersteuning. De vormgeving van het ondersteuningsplan dat de klant moet indienen bij de aanvraag van een pgb, moet nader uitgewerkt worden. Resultaatsturing en de meetbaarheid van resultaten staat hierbij in ieder geval centraal.
Concreet voorstel	<ol style="list-style-type: none"> 1. Geen maatwerkvoorziening als pgb te verstrekken voor gebruikelijke hulp omdat het gaat over hulp en ondersteuning die mensen vanzelfsprekend aan elkaar leveren. 2. Hierbij gebruik te maken van reeds bestaande protocollen die handvatten bieden voor wat algemeen gebruikelijk is in de hulp en ondersteuning voor elkaar. 3. Een maatwerkvoorziening als pgb te verstrekken op het moment dat mantelzorg niet of niet voldoende in staat is om in de ondersteuningsbehoefte te voorzien. 4. Dit te bepalen samen met de inwoner die een ondersteuningsbehoefte heeft en de personen uit diens netwerk die mantelzorg verlenen. 5. Als een maatwerkvoorziening wordt ingezet, wordt het gebruik van een naturavoorziening bevorderd. Alleen als het pgb een duidelijke meerwaarde heeft wordt een pgb toegekend.

5. Kostprijs pgb (Wmo en jeugd) (in de keuzenota zijn beleidskeuzes 5 en 6 geïntegreerd)

5	Onderwerp	Vaststellen wat de kostprijs van een pgb mag zijn (moet-bepaling)
Toelichting	<p>De kostprijs van een persoonsgebonden budget gaat de kostprijs van een individuele- of maatwerkvoorziening in natura niet te boven. In de verordening wordt bepaald op welke wijze de kostprijs wordt berekend.</p> <p>De volgende aspecten zijn hierbij van belang:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het tarief moet voldoende zijn om op de vrije markt professionele ondersteuning te kunnen inkopen. Een zorgaanbieder moet tenminste een minimum uurloon kunnen verdienen. 2. Het tarief mag gelijk aan of lager zijn dan de kostprijs die de gemeente betaalt voor een voorziening in natura, maar zeker niet hoger. 3. De hoogte van het pgb-tarief heeft invloed op het meer of minder aantrekkelijk zijn van een pgb. 	
Juridische (on)mogelijkheden	<p>Artikel 2.3.6 van de Wmo 2015 bepaalt de voorwaarden wanneer de klant, als hij/zij dat wenst, in aanmerking kan komen voor een pgb. Een daarvan is dat naar het oordeel van het college is gewaarborgd dat de diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen die tot de maatwerkvoorziening behoren, veilig, doeltreffend en cliëntgericht worden verstrekt. Bij het beoordelen van de kwaliteit weegt het college mee of de diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen in redelijkheid geschikt zijn voor het doel waarvoor het pgb wordt versterkt. Daarmee heeft de klant de mogelijkheid om met het pgb personen in te schakelen uit zijn sociaal netwerk. In de praktijk zal dit meestal ondersteuning betreffen bij het in staat stellen tot zelfredzaamheid en/of participatie, zoals begeleiding bij dagelijkse levensverrichtingen, het voeren van een huishouden of begeleiding bij vervoer en deelname aan het maatschappelijk verkeer.</p> <p>In de verordening moet een omschrijving opgenomen worden hoe we tot een bepaald bedrag voor een pgb komen. Het opnemen van bedragen in de verordening is niet aan te bevelen omdat deze jaarlijks veranderen.</p> <p>Voorgesteld wordt om in de verordening de volgende pgb tarieven op te nemen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Het pgb wordt vastgesteld op 100% van de kostprijs in natura voor diensten wanneer de zorgaanbieder in dienst is bij een zorgaanbieder die aan alle professionele en kwaliteitsstandaarden voldoet. De motivering hiervoor is dat een gespecialiseerde hulpverlener die in dienst is bij een officiële zorgaanbieder op de vrije markt tenminste evenveel kost als een door de gemeente gecontracteerde zorgaanbieder. De gemeente hoeft echter voor een pgb geen hoger tarief te betalen dan de gecontracteerde zorg. ▪ Het pgb wordt vastgesteld op 75% van de kostprijs in natura voor diensten wanneer de zorgaanbieder een ZZP-er is die als zodanig geregistreerd is bij de Kamer van Koophandel en beschikt over een gespecialiseerde beroepsopleiding in de zorg. De motivering hiervoor is dat het hier een gespecialiseerde hulpverlener betreft die als zelfstandige werkzaam is. Een zelfstandige heeft ook overheadkosten, maar kan goedkoper werken dan een grote instelling met medewerkers in loondienst. Dit is een voortzetting van het huidige beleid in de AWBZ waarbij het pgb ook 75% bedraagt. 	

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het pgb voor roerende en onroerende zaken op het gebied van hulpmiddelen, vervoer en wonen wordt vastgesteld op 100% van de vergelijkbare kostprijs voor een naturavoorziening. De motivering hiervoor is dat de klant met een pgb een vergelijkbare voorziening op de vrije markt moet kunnen kopen. Voor hulpmiddelen hanteren we een pgb-prijslijst die overeen komt met de prijzen van de gecontracteerde naturavoorzieningen. Voor woning- of autoaanpassingen wordt per situatie een offerte opgevraagd. Als een adequate tweedehandsvoorziening in natura voorhanden is, wordt de prijs van het pgb daarmee gelijk gesteld. ▪ Forfaitaire financiële tegemoetkomingen die zijn opgenomen in het Besluit maatschappelijke ondersteuning 2014 worden op hetzelfde niveau overgenomen in de vorm van een pgb en jaarlijks door het college geïndexeerd. Dit betreft o.a. een forfaitair bedrag voor verhuis- en inrichtingskosten. In de huidige wetgeving is dit een financiële tegemoetkoming, in de nieuwe wetgeving wordt dit een pgb op hetzelfde prijsniveau.
Gevolgen voor gemeenten (inkomsten, uitgaven e.d.)	Met de resultaatgerichte werkwijze die we in de nieuwe taken voorstaan, stappen we af van het rekenen met uren. De hoogte van pgb's zullen vastgesteld worden op basis van een percentage van de kostprijs per periode per resultaatgebied.
Gevolgen voor klanten	Klanten zullen gaan merken dat het pgb anders wordt beoordeeld en vastgesteld. In de huidige situatie heeft slechts een heel klein aantal Wmo-klanten professionele hulp ingekocht met het pgb voor hulp bij het huishouden. Bij huidige AWBZ-klanten ligt dit aantal wellicht hoger. Met alle Wmo- en AWBZ-klanten met een pgb zal in 2015 een gesprek gevoerd worden over de wijzigingen van het pgb.
Gevolgen voor overige partijen	De wijzigingen in het Wmo- en jeugdbeleid op het gebied van pgb's zullen gevolgen hebben voor professionele zorgaanbieders die werkzaam zijn voor huidige klanten met een pgb. Zij zullen op basis van het persoonlijk plan resultaat gericht moeten gaan werken. Daarop worden de tarieven afgestemd. De pgb's worden voortaan via de SVB aan de zorgverlener betaald (trekkingsrecht) en niet meer rechtstreeks door de klant.
Uitvoeringsaspecten (incl. benodigde aanpassingen in verordening, financieel besluit of beleidsregels).	De hoogte van het pgb per product of dienst voor verschillende maatwerkvoorzieningen wordt door het college vastgelegd in het gemeentelijke Besluit maatschappelijke ondersteuning.
Concreet voorstel	Voorgesteld wordt om in de verordening de volgende pgb tarieven op te nemen: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Het pgb wordt vastgesteld op 100% van de kostprijs in natura voor diensten wanneer de zorgaanbieder in dienst is bij een zorgaanbieder die aan alle professionele en kwaliteitsstandaarden voldoet. ▪ Het pgb wordt vastgesteld op 75% van de kostprijs in natura voor diensten wanneer de zorgaanbieder een ZZP-er is die als zodanig geregistreerd is bij de Kamer van Koophandel en beschikt over een gespecialiseerde beroepsopleiding in de zorg. ▪ Het pgb voor roerende en onroerende zaken op het gebied van hulpmiddelen, vervoer en wonen wordt vastgesteld op 100% van de vergelijkbare kostprijs voor een naturavoorziening. Voor hulpmiddelen hanteren we een pgb-prijslijst die overeen komt met de prijzen van de gecontracteerde naturavoorzieningen. Voor woning- of autoaanpassingen wordt per situatie een offerte opgevraagd. Als een adequate tweedehandsvoorziening in natura voorhanden is, wordt de prijs van het pgb daarmee gelijk gesteld.

	▪ Forfaitaire financiële tegemoetkomingen die zijn opgenomen in het Besluit maatschappelijke ondersteuning 2014 worden op hetzelfde niveau overgenomen in de vorm van een pgb en jaarlijks door het college geïndexeerd.

6. Pgb tarief bij inzet persoon uit sociaal netwerk (in de keuzenota zijn beleidskeuzes 5 en 6 geïntegreerd)

6	Onderwerp	Vaststellen pgb-tarief bij informele zorg door persoon uit netwerk (kan-bepaling)
	Toelichting	<p>Bij verordening kan worden bepaald onder welke voorwaarden de persoon aan wie een persoonsgebonden budget wordt verstrekt, de mogelijkheid heeft om diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen te betrekken van een persoon die behoort tot het sociale netwerk. Het betreft hier het vaststellen van de tarieven voor pgb's voor personen uit het sociale netwerk van de klant, ofwel niet-professionele hulp. Hiertoe worden ook studenten en ZP-ers zonder gespecialiseerde opleiding gerekend.</p>
	Juridische (on)mogelijkheden	<p>Bij het vaststellen van het pgb-tarief voor een persoon uit het sociaal netwerk of een niet-gespecialiseerde ZP-er zijn de volgende afwegingen van belang:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ de inhoud van het door de klant opgestelde plan over hoe hij/zij het pgb gaat besteden, bepaalt de omvang van het pgb; ▪ we willen terughoudend omgaan met het verstrekken van pgb's voor personen uit het sociaal netwerk. Het pgb tarief moet dus zo min mogelijk aanzuigende werking hebben. Het gaat voor een deel immers om hulp die anders onbetaald zou worden geleverd. Die grens is niet altijd eenvoudig vast te stellen. ▪ het tarief is afgeleid van de kostprijs van de maatwerkvoorziening in natura; ▪ een pgb voor informele hulp bedraagt 50% van de kostprijs van de maatwerkvoorziening in natura. <p><u>Overwegingen voor het vaststellen van het pgb-tarief bij niet-professionele hulp</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Voor hulp door niet-professionele aanbieders kan als uitgangspunt het tarief van de regeling 'Dienstverlening aan huis' gehanteerd worden. Voor een hulpverlener die niet in dienst is bij een aanbieder, maar in dienst is bij de klant zelf, hoeven volgens die regeling geen overheadkosten en sociale lasten te worden betaald. Wel is het pgb voor degene die de hulp verleent, inkomen, waarover inkomstenbelasting moet worden afgedragen. 2. In de praktijk wordt een pgb voor huishoudelijk werk en begeleiding bij algemene dagelijkse levensverrichtingen in de meeste gevallen ingezet voor het betalen van een persoon uit het sociaal netwerk van de klant: mantelzorgers, burens, kennissen. Als het college zich na onderzoek op het standpunt stelt dat het in een bepaalde situatie nodig en verantwoord is een pgb te verstrekken voor inzet van een persoon uit het sociaal netwerk, kan het lagere tarief een besparing opleveren ten opzichte van inzet van professionele hulpverleners. Het tarief moet zodanig zijn dat het niet té aantrekkelijk wordt om geld te vragen voor het verlenen van mantelzorg, maar het moet ook niet geheel onaantrekkelijk zijn. Soms zijn mensen namelijk bereid net iets meer voor een ander te doen als daar enige vergoeding tegenover staat. Het wordt minder vrijblijvend voor de hulpverlener en minder verplichtend voor de hulpvrager als er een vergoeding tegenover staat. Het gaat dan uiteraard om meer dan gebruikelijke hulp. Dit hoeft, zoals gezegd, geen commercieel tarief te zijn, maar een redelijke vergoeding op het niveau van het netto minimumloon. Als het pgb-tarief voor niet-professionele hulp te laag wordt vastgesteld, gaan mensen wellicht vaker kiezen voor duurdere professionele hulp. Dan worden de kosten voor de gemeente ook weer hoger.

	<p>In de verordening moet een omschrijving opgenomen worden hoe we tot een bepaald bedrag komen. Het opnemen van bedragen in de verordening is niet handig omdat deze jaarlijks veranderen.</p> <p>Voorgesteld wordt het pgb wordt vast te stellen op 50% van de kostprijs in natura voor diensten waarbij de zorgaanbieder een persoon uit het netwerk van de klant is, of een ZZP-er die niet beschikt over een gespecialiseerde beroepsopleiding in de zorg. De motivering hiervoor is dat het hier niet-professionele en/of niet gespecialiseerde hulpverleners betreft. Een lager tarief past bij het beleid om terughoudend om te gaan met inzet van pgb's voor personen uit het netwerk van de klant.</p>
Gevolgen voor gemeenten (inkomsten, uitgaven e.d.)	Met de resultaatgerichte werkwijze die we in de nieuwe taken voorstaan, stappen we af van het rekenen met uren. De hoogte van pgb's zullen vastgesteld worden op basis van de kostprijs per periode per resultaatgebied.
Gevolgen voor klant	<p>Voor klanten kan het prettig zijn om een hulpverlener uit het sociaal netwerk te kunnen betalen. Verder is een laag uurtarief aantrekkelijk omdat de eigen bijdrage dan beperkt blijft, met name bij de hogere inkomens die een eigen bijdrage tot aan de kostprijs betalen. De klant betaalt ook een eigen bijdrage bij een pgb. De eigen bijdrage mag uiteraard niet uit het pgb zelf betaald worden.</p> <p>Ook de klanten met een alfacheque en een pgb zullen veranderingen gaan merken door de invoering van het resultaat gestuurd werken. De alfacheque is een pgb en komt onder de dienstverlening van de SVB te vallen. Met name voor klanten die gebruik maken van de alfacheque zal er iets veranderen. Zij zullen moeten kiezen tussen een pgb of een voorziening in natura. Toen de alfacheque werd ingevoerd, hebben we de destijds bestaande klanten die overgingen naar de alfacheque niet opnieuw geïndiceerd. Het aantal uren dat men voor de invoering van De Kanteling had, is destijds een-op-een overgenomen. Hoe dan ook moet met alle klanten een gesprek gevoerd worden, omdat iedereen die een pgb wil behouden hiervoor een persoonlijk plan moet indienen waarin onder andere de te bereiken resultaten staan.</p>
Gevolgen voor overige partijen	<p>Het pgb wordt voortaan via de SVB (trekkingsecht) betaald aan de zorgverlener en niet meer rechtstreeks door de klant. De hoogte van het pgb wordt bepaald aan de hand van een persoonlijk plan waarin het resultaat moet zijn opgenomen. Het tarief is een afgeleid percentage van de kostprijs van de vergelijkbare voorziening in natura.</p> <p>Voor 18k zullen er veranderingen zijn. De meerwaarde van de alfacheque komt te vervallen nu de SVB de administratieve werkgeverstaken voor pgb-houders gaat overnemen. Met 18k zijn afspraken gemaakt over een geleidelijke afbouw van de alfacheque.</p>
Uitvoeringsaspecten (incl. benodigde aanpassingen in verordening, financieel besluit of beleidsregels).	We zullen in ieder geval tot eind 2015 gebruik blijven maken van de alfachequedienstverlening in verband met het overgangsrecht van bestaande klanten. Een beschrijving van de wijze waarop het tarief wordt vastgesteld, wordt vastgelegd in de verordening. Om praktische redenen worden geen bedragen in de verordening vastgelegd. Bedragen worden in het Besluit maatschappelijke ondersteuning en jeugd. Met name voor de veranderingen in de organisatie van de hulp bij het huishouden zal er veel moeten gebeuren op het gebied van informatie

	aan klanten. Met alle bestaande klanten met een pgb en alfacheque zal een individueel gesprek gevoerd moeten worden en alle klanten moeten een nieuwe beschikking krijgen.
Concreet voorstel	Het pgb voor ondersteuning door en persoon uit het sociaal netwerk wordt vastgesteld op 50% van het tarief voor zorg in natura.

**Beleidskeuzes paragraaf 3.2 Keuzenota 'Triple T: beleidskeuzes verordeningen Wmo en Jeugdhulp':
nieuwe invulling van bestaande Wmo-voorzieningen**

1. Hulp bij het huishouden: maatwerk en resultaat

1	Onderwerp	Keuze nieuwe vorm hulp bij het huishouden
	Toelichting	De gemeente krijgt 40% minder middelen voor de uitvoering van hulp bij het huishouden. We willen binnen de financiële kaders kwalitatief goede zorg behouden voor inwoners die hulp nodig hebben bij hun zelfredzaamheid en participatie en dit niet op eigen kracht, of met behulp van hun sociale netwerk, kunnen oplossen. Een schoon huis is voor mensen essentieel om volwaardig te kunnen functioneren en voor die mensen die dat niet zelf kunnen regelen en/of betalen, ligt er een taak voor de gemeente binnen de Wmo. Het organiseren van de hulp bij het huishouden als maatwerkvoorziening binnen de Wmo heeft echter gevolgen voor het behalen van de bezuinigingstaakstelling. Doordat er met een maatwerkvoorziening naar verwachting niet maximaal bespaard kan worden op de hulp bij het huishouden, zal de besparing binnen andere voorzieningen gevonden moeten worden. De eigen bijdragen zijn daarbij essentieel.
	Juridische (on)mogelijkheden	De Wmo 2015 schrijft niet voor op welke wijze de gemeente een maatwerkvoorziening moet bieden voor het voeren van een gestructureerd huishouden. Gekozen is voor een maatwerkvoorziening in combinatie met begeleiding via resultaat gestuurd werken. Hierbij is veel maatwerk mogelijk en worden zorgaanbieders geprikkeld om samen met de klant te zoeken naar meer eigen kracht oplossingen. Daardoor wordt een besparing gerealiseerd. Goede ervaringen in andere regio's heeft ons op dit spoor gezet. Belangrijk aandachtspunt voor de uitvoering: rekening houden met overgangsrecht van de bestaande klanten.
	Gevolgen voor gemeenten (inkomsten, uitgaven e.d.)	Er is een keuze gemaakt voor een resultaat gestuurde maatwerkvoorziening. De hulp bij het huishouden wordt gecombineerd aanbesteed met begeleiding. De keuze voor dit model is nader uitgewerkt en toegelicht in een aparte b&w nota. Citaat uit B&W-nota over keuze voor nieuw model hulp bij het huishouden: 'Vanaf 2015 worden gemeenten gekort op hun budget voor de hulp bij het huishouden (HbH). De procentuele korting in 2015 bedraagt 32% (€ 465 miljoen). Vanaf 2016 zal daar nog een verdere structurele korting tot 40% (€ 610 miljoen) bovenop komen. Op de huishoudelijke hulp wordt een forse korting toegepast van € 498.000,00 in 2015 tot structureel € 688.000,00 vanaf 2016. (...) Binnen de overige Wmo-onderdelen (vervoer, wonen en rolstoelen) kan een ruimte gevonden worden van afgerond € 135.000,00. Er resteert dan een te bezuinigen bedrag in 2015 van € 152.000,00 en vanaf 2016 structureel € 342.000,00. De taakstelling voor 2015 is niet te realiseren. Pas in het najaar 2014 is de inkoop afgerond. Er zal rekening gehouden moeten worden met bestaande rechten en overgangsrecht. (...) Uiteindelijk moet deze ombuiging ten minste € 342.000,00 op leveren. In deze financiële taakstelling zitten principiële keuzes en er kleven zeker ook risico's aan. De eerste principiële keuze is dat de taakstellende bezuiniging op het budget voor hulp bij het huishouden voor een deel wordt opgevangen door ruimte die er is op andere onderdelen binnen de Wmo. (...) De andere is, zoals hierboven reeds genoemd, dat we de hulp bij het huishouden als een essentieel onderdeel zien van de maatwerkvoorziening voor het ondersteunen van de zelfredzaamheid.

	<p>In juli 2014 is bekend geworden dat de gemeenten nog een extra budget krijgen, de Hulp bij het huishoudentoeslag. Deze toeslag wordt in 2014 en 2015 toegekend is bedraagt voor de gemeente Goirle € 99.723,00 per jaar. Dit geld kan op verschillende manieren worden ingezet als tegemoetkoming in de kosten voor hulp bij het huishouden. In het geval van een maatwerkvoorziening kan de gemeente het geld besteden voor de kosten van de maatwerkvoorziening. Het hoeft dus niet aan klanten te worden uitgekeerd.</p>
Gevolgen voor klanten	<p>Klanten zullen gaan merken dat de zorgaanbieders anders gaan werken. De zorgaanbieders zullen namelijk met de klant het gesprek aangaan over hoe de hulp efficiënter ingezet kan worden. De zorgaanbieders moeten manieren vinden om met de beschikbare budgetten de hulp zo te combineren en op maat af te stemmen dat elke klant krijgt wat hij nodig heeft. Bestaande klanten zullen er aan moeten wennen dat geen aanspraak meer gemaakt kan worden op een vast aantal uren hulp.</p>
Gevolgen voor overige partijen	<p>Voor de zorgaanbieders zal het gevolgen hebben voor hun werkwijze en personeel. Het is ook in het belang van de gemeente als we zorgen dat er werkgelegenheid blijft voor huishoudelijke hulpen. Als veel hulpen ontslagen worden kan het beroep op uitkeringen toenemen. Zorgaanbieders zijn positief over resultaat gestuurde maatwerkvoorziening.</p>
Uitvoeringsaspecten (incl. benodigde aanpassingen in verordening, financieel besluit of beleidsregels).	<p>Met vaststelling van het inkoopplan, waarover de raad is geïnformeerd, is ervoor gekozen om de hulp bij het huishouden integraal onderdeel te laten zijn van het inkooptraject voor de nieuwe taken op het gebied van de Wmo en lokale jeugdhulp. Hiermee is ervoor gekozen om de hulp bij het huishouden een maatwerkvoorziening te laten waarbij resultaatsturing centraal staat en hiervan geen algemene voorziening te maken. Door hulp bij het huishouden mee te nemen in de totale inkoop ontstaan er mogelijkheden om de uitvoering hiervan te koppelen aan de functie begeleiding. De keuze om van de hulp bij het huishouden een maatwerkvoorziening te maken, heeft echter gevolgen voor het behalen van de bezuinigingstaakstelling van 40%. Met een maatwerkvoorziening zal naar verwachting niet maximaal bespaard worden op de hulp bij het huishouden wat betekent dat de deels besparing binnen andere voorzieningen gevonden moet worden. De eigen bijdragen zijn daarbij essentieel. De keuze om de hulp bij het huishouden een maatwerkvoorziening te laten blijven, is voor inwoners, die deze hulp nodig hebben, gunstig. Dit omdat een eigen bijdrage hiervoor valt onder de systematiek van het CAK waardoor een stapeling van kosten, voor alle inkomenscategorieën, wordt voorkomen. Bestaande klanten moeten allemaal een nieuw besluit krijgen en het overgangsproces zal verder goed begeleid moeten worden. Een zorgvuldige toepassing van het overgangsrecht is essentieel om dit proces goed te laten slagen. In september 2014 zal om te beginnen aan alle bestaande klanten een informatieve brief gestuurd worden, om hen voor te bereiden op de aanstaande veranderingen. Met de zorgaanbieders waarmee we na de aanbesteding begeleiding en hhh een contract afsluiten, zullen afspraken gemaakt worden over de nieuwe werkwijze en de speelruimte die de zorgaanbieders daarbij hebben.</p>

2. Regiotaxi: vernieuwing, meer maatwerk en combinatie met andere vervoersstromen

2	Onderwerp	Maatregelen om gebruik openbaar vervoer te stimuleren in plaats van Regiotaxi (substitutie)
Toelichting	<p>In het huidige beleid kunnen klanten die toegelaten worden tot de Wmo-Regiotaxi onbeperkt met de taxi reizen binnen de regio. Een aanzienlijk deel van de klanten met een Regiotaxipas maakt ook gebruik van het reguliere openbaar vervoer. Om het gebruik van de dure Regiotaxi te verminderen en het gebruik van het reguliere openbaar vervoer te stimuleren, zijn er diverse maatregelen mogelijk.</p> <p>Bij de toekomstige aanbesteding zullen ook maatregelen worden voorgesteld om gebruik van het openbaar vervoer verder te bevorderen en individueel vervoer meer op maat beschikbaar te stellen. Een aantal nieuwe maatregelen is momenteel op regionaal niveau in onderzoek.</p>	
Juridische (on)mogelijkheden	<p>Op grond van jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep geldt al sinds de invoering van de Wmo dat iemand minimaal 1500 tot 2000 kilometer moet kunnen reizen in de regio per vervoersvoorziening, alle vormen van vervoer samen gerekend. Dit geldt als ondergrens van de compensatieplicht. In de Wmo 2015 zal dit niet anders zijn. Er wordt daarbij wel rekening gehouden met vervoersoplossingen op eigen kracht en het gebruik van algemene voorzieningen, zoals openbaar vervoer. Als bijvoorbeeld kan worden vastgesteld dat een klant voor een aantal ritten de bus kan gebruiken, of een scootmobiel als hij die heeft, hoeft de gemeente niet onbeperkt gebruik van de Regiotaxi toe te kennen. We kunnen dan bijvoorbeeld volstaan met 50% van 2000 kilometer, is 1000 kilometer per jaar met de Regiotaxi. Als dit aantal kilometers (omgerekend in taxizones) verbruikt is, kan de klant dat jaar geen gebruik meer maken van de Regiotaxi tegen het lage Wmo-tarief. De centrale van de Regiotaxi houdt bij hoeveel ritten iedere pashouder maakt. Hij/zij kan nog wel met de Regiotaxi reizen tegen het hogere algemene tarief of kiezen voor de bus (wat de klant dus ook daadwerkelijk moet kunnen, dit moet uiteraard goed onderzocht worden). De klant zal dus zelf per rit moeten beoordelen of hij/zij die rit per bus, met een ander vervoermiddel, of per Regiotaxi maakt. Deze werkwijze voorkomt onnodig gebruik van de Regiotaxi en past binnen de gedachte van het maatwerk van de Wmo 2015.</p> <p>Vervoer bij begeleiding en behandeling als onderdeel van de huidige Awbz-gefinancierde zorg gaat over naar de Jeugdwet. De huidige Zvw vervoersregeling kent een hardheidclausule voor mensen die door een langdurige behandeling en een grote afstand een omvangrijke vervoersvraag hebben. Deze regeling vervalt na de transitie voor jeugdigen met een ggz-grondslag. Het is aan de gemeente om hiervoor een regeling te treffen.</p>	
Gevolgen voor gemeenten (inkomsten, uitgaven e.d.)	<p>Er wordt momenteel onderzoek gedaan naar onder andere werken met een splitsing van regie en uitvoering, combinaties van de Regiotaxi met andere vervoersstromen, gebruik van de OV-chipkaart voor de Regiotaxi, inzet van vrijwilligers bij kleine vervoersoplossingen, afvlakken van vervoerspieken, meer samenwerking met vervoerders, andere insteek van het contract. Dit onderzoek is de voorbereiding voor een nieuwe aanbesteding in 2016.</p>	
Gevolgen voor klanten	<p>In 2015 verandert er niets voor klanten in het gebruik van de Regiotaxi.</p>	

Gevolgen voor overige partijen	Er vindt regionaal overleg plaats met de vervoerder over toekomstige plannen met het vervoer van doelgroepen. De vervoerder heeft de bereidheid mee te werken aan experimenten voor vernieuwing.
Uitvoeringsaspecten (incl. benodigde aanpassingen in verordening, financieel besluit of beleidsregels).	Er wordt nog een apart collegevoorstel gemaakt met mogelijkheden om het Wmo-vervoer op maat toe te kennen. Voorlopig wordt het beleid ongewijzigd voortgezet.

3. Hulpmiddelen

3	Onderwerp	Bevorderen efficiënter gebruik van hulpmiddelen
	Toelichting	<p>Er is al veel bespaard met de laatste aanbesteding. In 2014 worden de laatste uitstaande hulpmiddelen van Welzorg nog ingeruild voor hulpmiddelen van Harting-Bank. Verdere kostenbeheersing zal dan moeten komen van een resultaatgerichte uitvoering van de toegang en maatwerk in het gesprek met de klant over de vraag in hoeverre een individueel hulpmiddel bijdraagt in de zelfredzaamheid en het zelfstandig blijven functioneren. Harting-Bank voorziet ook in roerende woonhulpmiddelen zoals tilliften.</p> <p>We willen het gebruik van onze scootmobielpool 'Deelmobiel' meer gaan promoten als voorliggende voorziening. Er zijn circa 30 personen die een Deelmobielpasje hebben, maar het gebruik van Deelmobiel kan nog verbeteren.</p>
	Juridische (on)mogelijkheden	Het gebruik van een aanwezige hulpmiddelenpool als voorliggende voorziening past binnen de maatwerkgedachte van de Wmo 2015.
	Gevolgen voor gemeenten (inkomsten, uitgaven e.d.)	Het levert niet direct grote besparingen op, maar het draagt bij aan het zuiniger en efficiënter gebruik van dure maatwerkvoorzieningen. Het opleggen van een eigen bijdrage voor de gehele duur van het gebruik ondersteunt het efficiënter gebruik.
	Gevolgen voor klanten	Klanten zullen een eigen bijdrage voor vervoersvoorzieningen en roerende woonhulpmiddelen moeten gaan betalen zolang ze het hulpmiddel gebruiken. Tot nu toe was dit beperkt tot 3 jaar. Voor het gebruik van Deelmobiel geldt geen eigen bijdrage.
	Gevolgen voor overige partijen	Harting-Bank is hiertoe in staat en bereid mee te denken met nieuwe ontwikkelingen. Er is periodiek overleg met Harting-Bank over uitvoeringszaken en beleid.
	Uitvoeringsaspecten (incl. benodigde aanpassingen in verordening, financieel besluit of beleidsregels).	<p>Plan van aanpak maken. Campagne voeren. Informeren naar nieuwe ontwikkelingen bij Harting-Bank zelf: Medipoint enz.</p> <p>Hoeft niet in verordening of Wmo-besluit te worden vastgelegd.</p> <p>Het bestaande beleid wordt voortgezet, maar met meer aandacht voor gebruik van Deelmobiel als voorliggende voorziening.</p>

4. Woonvoorzieningen: preventie, opplussen en eigen verantwoordelijkheid voor geschikt en duurzaam wonen

4	Onderwerp	Maatwerkvoorzieningen voor geschikt wonen
	Toelichting	Het huidige beleid tegen het licht houden en nieuwe mogelijkheden bekijken. Samenhang met eigen bijdragenbeleid en eigen verantwoordelijkheid.
	Juridische (on)mogelijkheden	<p>In de verordening wordt een aantal criteria, voorwaarden en beperkingen opgenomen dat van toepassing is bij woonvoorzieningen. Het uitgangspunt is dat de Wmo 2015 wil bevorderen dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. De gemeente moet voorzieningen verstrekken om dit mogelijk te maken als men dit niet op eigen kracht, het sociale netwerk of met behulp van algemene voorzieningen kan regelen. Het beleid van de gemeente moet zodanig zijn dat de inwoners zoveel mogelijk gestimuleerd worden om hun eigen verantwoordelijkheid te nemen bij de keuze van een geschikte woning en het geschikt houden of maken van hun woning.</p> <p>Eigen bijdrage gedurende gehele gebruikstermijn of totdat de voorziening is betaald, spelen daarbij een belangrijke rol. De eigen bijdrage is dan als het ware een vorm van reservering van een woningaanpassing achteraf. Dit biedt mogelijkheden om de cliënt meer keuzevrijheid te bieden tussen de woning aanpassen of verhuizen. Ook geeft het een extra stimulans voor inwoners met en zonder beperking om preventief na te denken en te reserveren voor het duurzaam geschikt maken of houden van de woning, of het tijdig omzien naar meer geschikte woonruimte.</p>
	Gevolgen voor gemeenten (inkomsten, uitgaven e.d.)	<p>Woonvoorzieningen kunnen een zeer grote kostenpost worden als de gemeente hieraan geen grenzen stelt. We beperken een groot aantal kleine aanvragen door een aantal kleinere woningaanpassingen te scharen onder de noemer 'algemeen gebruikelijk'. Dit is mogelijk omdat kleine zaken zoals douchestoeltjes, beugels, trapleuningen e.d. steeds goedkoper bij bouwmarkten te koop zijn. Verder is het zeer verdedigbaar dat badkamers, keukens en toiletten die ouder dan 25 jaar zijn hoe dan ook afgeschreven zijn, ook als er geen sprake is van een beperking. De gemeente hoeft dan niet de badkamer te gaan vernieuwen met Wmo-middelen. Grotere en duurdere woningaanpassingen zijn soms te voorkomen door eerst te onderzoeken of iemand kan verhuizen naar een meer geschikte woning. Verhuizen is dan al gauw een goedkopere en meer duurzame oplossing. Als een noodzakelijke woningaanpassing meer kost dan het bedrag van het pgb voor verhuizen, onderzoekt het college of iemand kan verhuizen naar een andere geschikte woning. Als iemand vanwege beperkingen in het normale gebruik van de woning moet verhuizen en die persoon kan niet op eigen kracht een andere woning vinden, kan de gemeente een verhuisindicatie afgeven op grond van de Wmo. Als de klant met een verhuisindicatie aangeeft behoefte te hebben aan een vergoeding voor de verhuis- en inrichtingskosten, kan die verstrekt worden in de vorm van een pgb. De hoogte daarvan wordt door het college vastgesteld en vastgelegd in het Besluit maatschappelijke ondersteuning. Het huidige bedrag voor verhuis- en inrichtingskosten is € 2524,00 en wordt jaarlijks geïndexeerd. Als een klant volgens het college <u>wel kan</u> verhuizen, maar <u>niet wil</u> verhuizen, kan de klant een pgb krijgen om zelf zijn woning aan te passen volgens het programma van eisen, tot maximaal het bedrag van het pgb voor de verhuis- en inrichtingskosten.</p>

	<p>Hiermee verstrekt de gemeente de goedkoopst adequate voorziening en voldoet de gemeente aan het maatwerkbeginsel van de Wmo. Tegelijk bevorderen we het preventief handelen van inwoners om daarmee meer regie over hun eigen woonsituatie te behouden. Via de eigen bijdrage worden de kosten van verhuizing of aanpassing aan de klant doorberekend.</p>
Gevolgen voor klanten	<p><u>De eigen verantwoordelijkheid voor geschikt wonen</u></p> <p>Inwoners worden gewezen op het belang van preventieve maatregelen om duurzaam geschikt te blijven wonen. Met algemene, algemeen gebruikelijke en voorliggende voorzieningen gaan we zoveel mogelijk proberen te voorkomen dat de gemeente dure maatwerkvoorzieningen in de vorm van woningaanpassingen moet gaan verstrekken. Ook verhuizen is iets wat normaal gesproken door iemand zelf geregeld en betaald moet worden, tenzij er sprake is van overmacht. Uit landelijk woononderzoek onder ouderen blijkt dat men bij voorkeur zo lang mogelijk in de eigen woning wil blijven wonen. Iedereen is in beginsel zelf verantwoordelijk voor het vinden van een passende woning die geschikt is voor de levensfase waarin men zich bevindt. Toch speelt met name bij het wonen een rol dat veel mensen pas gaan nadenken over hun woonsituatie als de woning waarin zij wonen niet meer geschikt blijkt te zijn als gevolg van een beperking. In het hele leven is de algemene opvatting dat men de woonsituatie aanpast aan de woonwensen van de levensfase. Dit noemen we de wooncarrière. De kosten van verhuizen en verbouwen zijn voor eigen rekening. Waarom zou dit anders zijn als men door ouderdom of een chronische ziekte beperkingen krijgt en bijvoorbeeld gelijkvloers moet gaan wonen? Het is daarom aan te bevelen om, als er toch een woonvoorziening via de Wmo moet worden verstrekt, voor zowel een verhuizing als een woningaanpassing zoveel mogelijk eigen bijdragen op te leggen. Dit kan dan gezien worden als een vorm van gespreide betaling achteraf, naar draagkracht.</p>
Gevolgen voor overige partijen	<p>Het is van belang om goede afspraken te maken met de woningcorporatie om mee te denken in preventieve maatregelen voor het duurzaam geschikt maken van de woningvoorraad. Door aan de voorkant te investeren kunnen we aan de achterkant kosten besparen. Zowel bij nieuwbouwplannen als bij het aanpassen van de bestaande woningvoorraad is winst te behalen door goede afspraken en goed overleg met woonstichting Leystromen.</p> <p>Mogelijke maatregelen kunnen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bepaalde groepen huurders verleiden te gaan verhuizen naar een meer geschikte woning. Bijvoorbeeld ouderen, achterblijvende partners die in een aangepaste woning wonen nadat de persoon met beperkingen is overleden. ▪ Een lijst bijhouden van reeds aangepaste woningen, die vrij gehouden kunnen worden voor toewijzing aan mensen met een Wmo-verhuisindicatie. Bij onderhoud van woningen preventieve maatregelen treffen gericht op duurzame geschiktheid.
Uitvoeringsaspecten (incl. benodigde aanpassingen in verordening, financieel besluit of beleidsregels).	<p>We hebben afstemming met woonstichting Leystromen over de uitvoering van verhuisindicaties en woningaanpassingen. Ook denkt de woonstichting mee in andere oplossingen. We promoten preventief denken over wonen, opplussen et cetera. Er is samenwerking met partners zoals KBO's. Het bestaande beleid wordt grotendeels voortgezet, maar met meer aandacht voor creatieve voorliggende oplossingen. Ook worden partners meer betrokken bij het zoeken naar en promoten van voorliggende oplossingen voor (toekomstige) woonproblemen.</p>

